

ČESKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE
Oblastní pracoviště
BRNO

Inspekční zpráva

Základní škola T. G. Masaryka Zastávka, okres Brno - venkov

U Školy 181, 664 84 Zastávka

Identifikátor školy: 600 111 172

Termín konání orientační inspekce: 11. - 13. červen 2001

Čj.	127 215/2001-11081
Signatura	ol3cu109

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola T. G. Masaryka Zastávka, okres Brno - venkov, zřizovaná obcí Zastávka, je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Budova ZŠ, propojená spojovací chodbou s místním gymnáziem, je umístěna ve zdravém, klidném a velmi pěkném prostředí se zelení. Ředitelé obou škol úzce mezi sebou spolupracují, žáci a zaměstnanci ZŠ využívají stravovacího zařízení a tělocvičny gymnázia. V současné době navštěvuje zdejší školu 387 žáků, kteří jsou vzděláváni podle Vzdělávacího programu základní škola č.j. 16 847/96-2. Specifikum školy je zajištění povinné školní docházky dětí žadatelů o azyl, protože se v obci nachází azylové zařízení. Tito žáci navštěvují nejdříve vyrovnávací třídu, později jsou integrováni podle věku a schopností do běžných tříd. Součástí školy - dvě oddělení školní družiny a školní klub nebyly předmětem orientační inspekce.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání

Hodnocení kvality vzdělávání I. stupně vychází z hospitační činnosti. Byla sledována v předmětech český jazyk, matematika, vlastivěda a anglický jazyk. Na II. stupni byla kvalita vzdělávání sledována v českém jazyce, občanské výchově, matematice a přírodopisu. V inspekční zprávě je zhodnocena dílčím způsobem v oblasti plánování a přípravy výuky, personálních, materiálních a psychohygienických podmínek, organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení, komunikace a interakce. Vzhledem k tomu, že škola je specificky zaměřená na vzdělávání cizinců, je průběh jejich vzdělávání zhodnocen na základě hospitační činnosti ve vyrovnávací třídě.

I. stupeň

Sledovaným předmětům bylo vyučováno v týdenní dotaci, která odpovídá realizovanému vzdělávacímu programu. Pro dlouhodobé plánování používají učitelky časově tematické plány. Mají je zpracované za každý ročník zvlášť. Vzhledem k rozvoji osobnosti žáků by však bylo účelnější, kdyby se výuka plánovala komplexně za období celého prvního stupně a plán respektoval individuality žáků. Tematické plány většinou jen kopírují obsah používaných učebnic, méně respektují učební osnovy. Například bylo zjištěno, že tematika výcviku psaní, která je součástí výuky českého jazyka ve 4. a 5. ročníku a okruh Výchova ke zdraví nejsou jejich obsahem. Realizace těchto témat nebyla písemně dokladována. Bezprostřední příprava na vyučovací hodiny však byla pečlivá a promyšlená. Stanovené cíle hodin byly zaměřeny pouze na oblast poznatkovou, méně na sféru dovednostní, kompetentní a hodnotovou. Žáci se specifickými schopnostmi a potřebami jsou evidováni, péče o ně je ponechána na jednotlivých vyučujících, kteří se jim v hospitovaných hodinách individuálně věnovali.

Personální podmínky sledovaných předmětů jsou vzhledem k podmínkám stanoveným § 2 odst. (4) vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců průměrné. Tři učitelky nesplňují podmínky pro výuku na I. stupni dané výše uvedenou vyhláškou. Některé z nich si doplňují kvalifikaci studiem na vysoké škole. Personální podmínky využilo sice vedení školy vzhledem ke svým možnostem velmi dobře, ale chybějící kvalifikace se částečně projevila v metodické oblasti. Škola má k dispozici vhodné prostory s funkčním vybavením. Ve třídách jsou většinou nové lavice, které odpovídají svou výškou antropometrickým potřebám ze strany žáků. Ostatní nábytek je starší a opotřebovaný.

V některých třídách jsou umístěny relaxační koberce, které nebyly příliš čisté. Používaly se platné učebnice a nakopírované pracovní listy. Výuku anglického jazyka vhodně doplnily audionahrávky. Přestože materiálně technické vybavení školy je velmi dobré, k větší názornosti mohlo posloužit větší využití manipulačních a mnemotechnických učebních pomůcek.

Z hlediska dodržování zásad psychohygieny nejsou vhodné zkrácené délky přestávek z důvodů dopravní obslužnosti dojíždějících žáků. Kromě přestávek po první vyučovací hodině v délce 10 minut a po druhé vyučovací hodině v délce 15 minut jsou přestávky pětiminutové. Doba na odpočinek mezi vyučovacími hodinami je nedostačující. Škola se snaží kompenzovat tento nedostatek vytvořením relaxačních koutů s různým náradím na chodbách školy a možností trávit přestávky na školním dvoře. Tepelné i světelné podmínky jsou, kromě jedné třídy umístěné v suterénu budovy, velmi dobré. Učební prostředí vzhledem k obsahu probíraného učiva bylo méně podnětné, s různou estetickou úrovní. Tempo výuky se přizpůsobovalo průměrným žákům, v některých třídách bylo pomalejší. Pitný režim je zajištěn ve spolupráci s rodiči, žáci se mohou občerstvit také ve školním bufetu. Psychohygienické podmínky se ve výuce zhoršovaly zejména tam, kde nebyly při únavě dětí zařazovány relaxační chvílky.

Organizace výuky, pestrost užitých forem a metod byly u jednotlivých vyučujících odlišné. Jejich výběr závisel nejen na pedagogických zkušenostech a kreativitě učitelek, ale i na akceptování věku žáků a jejich schopností. Ve většině hospitovaných hodin byl uplatněn tradiční frontální způsob výuky s převahou verbální aktivity vyučujících. Žáci pracovali podle pokynů a byli cíleně vedeni ke schopnosti správně aplikovat probrané učivo. Hodiny, ve kterých chybělo častější střídání forem a metod práce, byly pro žáky méně podnětné, žáci v nich projevovali nižší soustředěnost i aktivitu, jen málo z nich měli možnost úspěšného uplatnění. Naopak v hodinách, kde probíhalo účelné střídání jednotlivých činností, si žáci mohli učivo za pomoci různých forem více procvičit. Např. v hodině, kde žáci pracovali na stanovištích, byla jejich aktivita i efektivita procvičování učiva vysoká. Méně prostoru bylo věnováno hrovým metodám, kooperativním a skupinovým činnostem nebo aktivnímu učení. Ojedinele bylo využito problémového řešení úloh a úloh podporujících rozvoj logického myšlení. Minimálně byla uplatněna diferenciací zadávaného učiva vzhledem k výkonnosti žáků. Písemné projevy žáků i úprava sešitů měly celkově průměrnou úroveň.

Vstupní motivace byla nahrazována sdělením obsahu hodiny. Při průběžné motivaci vyučující zařazovaly motivační rozhovory, žáky vhodně povzbuzovaly pozitivně stimulujícím hodnocením. Hodnocení výkonů žáků bylo sice objektivní, ojedinele však obsahovalo analýzu chyb a chybných reakcí, která je pro sebereflexi žáka velmi významná. Kontrolu společných úkolů prováděli žáci s učitelkou. Samostatně zadané úkoly nebyly z časového důvodu kontrolovány u všech žáků, ne všichni tak získali informaci o své úspěšnosti. Vyučující jim však na druhé straně při samostatné práci pomáhaly a vedly je k sebekontrolě. V závěru hodin proběhlo vždy shrnutí učiva, ale chybělo hodnocení jejich úspěšnosti.

Vyučující mají velmi pěkný vztah k žákům. V průběhu výuky byly děti až na výjimky ukázněné. Ve třídách byla pozorována vstřícná atmosféra, děti řešily úkoly i problémy bez ostychu a většinou s důvěrou k vyučujícím. Učitelky se snažily navodit ve třídách dobrou spolupráci a někdy až větší toleranci. Převaha frontální výuky a verbálního projevu učitelek neposkytovala žákům dostatečný prostor pro rozvoj jejich mluvního projevu a komunikativních dovedností. Odpovědi žáků na otázky byly jednoslovné, kusé a často společně sdělované pouze aktivnějšími žáky. Jen ojedinele poskytovaly učitelky žákům prostor pro dialog. Většina vyučujících měla u žáků přirozenou autoritu.

Dlouhodobé plánování má celkově průměrnou úroveň, bezprostřední příprava byla kvalitní. Personální a psychohygienické podmínky jsou průměrné, materiální velmi dobré. Organizace výuky, použité formy a metody práce měly celkově průměrnou úroveň.

Interakce probíhala v pozitivním klimatu, převažovala však komunikace jednostranná - ze strany vyučujících, měla průměrnou úroveň.

V průběhu vzdělávání na I. stupni byla zjištěna řada pozitiv i negativ, která byla v rovnováze, proto hodnotí ČŠI kvalitu výuky ve sledovaných oblastech jako průměrnou.

II. stupeň

Český jazyk a literatura

Příprava naplánované výuky sledovaných hodin byla zaměřena více na obsah vzdělávání, méně na důležitější oblast, kterou je interakce obou subjektů vzdělávání. Hodiny jazykového vyučování, ve kterých se většinou opakovala gramatika již dříve probraného učiva, byly po stránce odborné připraveny kvalitně, bezprostřední příprava byla méně promyšlená po stránce metodické. Tomu odpovídala i specifikace stanovených poznatkových cílů. Dovednostních, kompetentních a hodnotových cílů bylo stanoveno velmi málo. Vyučování probíhalo podle schválených učebních dokumentů. Učitelky vycházely z časově tematických plánů učiva, které odpovídají učebním osnovám. Mají dostatečné informace o žácích se specifickými schopnostmi a potřebami a o žácích z azylového střediska. V průběhu vzdělávání se diferencovaný přístup k těmto žákům výrazně projevil v samostatné práci. Kontrolou třídních knih bylo zjištěno, že obsah učiva jednotlivých ročníků na sebe vhodně navazuje a k duplicitě nedochází.

Personální podmínky pro výuku češtiny jsou využity optimálně. Předmětu vyučují učitelky, které splňují kvalifikační podmínky dané příslušnou právní normou, všechny jsou odborně a pedagogicky způsobilé. Materiální podmínky jsou na běžném standardu, který se průběžně inovuje. Žáci používali vhodných výukových prostor, učební prostředí bylo podnětné, didaktická technika použita nebyla. Výuka byla názorná, žáci a vyučující používali jednotnou řadu učebnic a vhodné učební texty. Jejich využití bylo efektivní. Kvalita dodržování psychohygienických zásad byla snížena chybějící relaxací.

Organizace výuky byla sice vhodná a žáky přijímaná, ale převládaly tradiční dialogické metody a stereotypní formy práce. Až na jednu vynikajícím způsobem motivovanou hodinu mluvnice, ve které bylo účelně užito diskuse a kooperativních technik učení, byla frontálně pojímaná výuka doplněna většinou jen výkladem s následujícím vysvětlením. Pozitivem výuky by z hlediska účasti subjektu žáka a učitele na vzdělávání byla skutečnost, kdyby žáci mohli více vyjadřovat své názory a účastnit se výuky aktivnějším způsobem. V závěru vyučovacích hodin bylo provedeno vždy celkové zhodnocení práce a shrnutí zopakovaného učiva.

Vstupní motivace většinou chyběla, průběžná motivace byla nevýrazná. Vhodně bylo využito mezipředmětových vztahů a aktualizace učiva. Žáci byli za práci zhodnoceni většinou neadresně a to až v závěru vyučovacích hodin. Kladem závěrečného slovního hodnocení však byla jeho citlivost, výstižnost a spravedlnost. Toto hodnocení bylo stimulováno pouze pozitivním způsobem. Pozitivním prvkem hodnocení bylo respektování individuálních a jazykových dispozic žáků - cizinců. Úroveň ústního hodnocení ostatních žáků nebyla snížena až tak jeho kvalitou nebo způsobem, ale spíše velmi nízkou frekvencí zdůvodňovaného individuálního hodnocení, absencí sebehodnocení a sebekontroly a písemnou kvaziargumentací ad personam z oblasti neformální logiky, která se v případě českého jazyka objevila v žákovských knížkách.

Žáci akceptovali dohodnutá pravidla jednání. V případě, že mohli více komunikovat byla vzájemná interakce vyváženější a čas pro výuku byl z hlediska interakce subjektu žáka na učení efektivněji využit. Žáci jeví o výuku větší zájem. Kvalita spíše jednostranně vedené komunikace od učitele k žákům a vzájemné interakce byla dána jednak dominující rolí

vyučujících, menší účastí žáků a strukturou organizace sledovaných vyučovacích hodin. Výrazným kladem výuky byl empatický vztah všech učitelek češtiny k žákům, jejich kultivovaný projev a jazykový cit.

Kvalita výuky českého jazyka je vzhledem k výčtu všech pozitiv a negativ hodnocena ve sledovaných oblastech celkově jako průměrná.

Občanská výchova

Příprava sledovaných hodin byla jak po stránce odborné tak po stránce metodické na vynikající úrovni. Vycházela z tematického plánu a učebních osnov schváleného vzdělávacího programu. Maximálně respektovala činnostní pojetí, stanovené vzdělávací cíle z tematického celku Životní perspektivy směřovaly k hodnotám, kompetencím a dovednostem. Bezprostřední příprava byla velmi kvalitní. Vyučující vycházel z velmi dobré znalosti žáků, jejich možností a specifických schopností. V průběhu vzdělávání k nim přistupoval diferencovaně.

Personální podmínky pro výuku občanské výchovy jsou velmi dobré a plně využité. Předmětu vyučují pedagogové, kteří jsou odborně a pedagogicky způsobilí. Materiální podmínky jsou na standardní úrovni, všichni žáci měli k dispozici učebnice, a texty barevně rozlišené z důvodů skupinové práce. Byly efektivně využity. Didaktická technika použita nebyla. Výuka byla živá a názorná. Tempo výuky bylo flexibilně přizpůsobeno času, věku a komunikativním dovednostem žáků. Psychohygienické zásady byly respektovány.

Organizace výuky byla bezchybná, převládaly kooperativní techniky učení a netradiční diskusní metody a formy práce, které přidávaly na kvalitě výuky. Výrazným pozitivem výuky byla z hlediska účasti subjektu žáka a učitele na vzdělávání skutečnost, že žáci mohli otevřeně a kdykoli vyjadřovat své názory, uplatňovat svoje práva a účastnit se aktivním způsobem vyučování. V závěru vyučovacích hodin nebylo provedeno vždy jen celkové zhodnocení práce a shrnutí zopakovaného učiva, ale výuka byla zároveň analyzována z několika aspektů. Tato analýza byla velmi dobrou zpětnou vazbou pro učitele a žáky zároveň.

Účinnou vstupní motivací si vyučující zajistil téměř trvalý zájem žáků o výuku, nechyběla ani průběžná motivace. Příkladně bylo využito mezipředmětových vztahů a aktualizace učiva. Hodnocení bylo výstižné, reflexivní a spravedlivé, mělo na žáky pozitivní dopad.

Žáci pracovali a jednali podle dohodnutých pravidel. Protože hodně komunikovali s vyučujícím a mezi sebou, byla vzájemná interakce vyvážená a čas pro výuku byl z hlediska aktivního učení velmi efektivně využit. Velmi dobrá kvalita oboustranně vedené komunikace a vzájemné interakce byla dána velkou účastí žáků na aktivním učení a spíše pozorovatelskou přirozenou rolí učitele.

Kvalita výuky občanské výchovy byla ve sledovaných jevech velmi dobrá, místy vynikající. Celkově hodnotí ČŠI její úroveň jako velmi dobrou.

Matematika

Kontrolou třídních knih a přímým sledováním bylo zjištěno, že týdenní počty vyučovacích hodin odpovídají učebním plánům a vyučovací cíle jsou v souladu s učebními osnovami. Byla zajištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky. Perspektivní příprava na vyučování byla promyšlená. Nedostatky byly pozorovány v bezprostřední přípravě, zejména v oblasti účinného využití didaktické techniky a relaxační matematiky. Také cíle hodin byly někdy ztotožňovány více s jejich obsahem, než s nácvikem poznatků a dovedností, které jsou zahrnuty do standardu vzdělávání. Učitelky měly základní informace o žácích se specifickými poruchami učení a chování a o cizincích, informace využívaly citlivě a efektivně.

Všechny vyučující matematiky na druhém stupni základní školy mají odbornou

a pedagogickou způsobilost nutnou pro výuku matematiky. Vyučovalo se v upravené odborné učebně nebo kmenové třídě. Z hlediska psychohygieny jsou hodiny matematiky do rozvrhu zařazeny dobře. Učebny, ve kterých probíhala matematika, i ostatní prostory školy nebyly příliš čisté.

Ve výuce matematiky se střídaly různé formy práce. Některé otázky učitelek přiměly žáky k přemýšlení, některé pouze k reprodukci učiva. Pro procvičování a upevňování učiva byl vytvořen potřebný prostor. V části výuky se objevily prvky aktivního učení. Chyby vzniklé při osvojování látky byly z metodického a odborného hlediska velmi dobře analyzovány. Pak následoval rozbor situace. Při výuce byly účelně využity školní i svépomocí vyrobené pomůcky. Vyučující dbaly na rozvoj a rozšiřování vyjadřovacích schopností žáků. Tempo výuky bylo přiměřené věku a probírané látce. Vyučovací čas byl využit efektivně. Výuka byla vedena odborně a věcně správně.

Vstupní i průběžná motivace byla účinná. Při řešení úloh byla slabším žákům (včetně cizinců) poskytována vydatná pomoc. Ve většině sledovaných hodin nebylo využito sebehodnocení ani vzájemného hodnocení žáků. Hodnocení učitelkami bylo málo zdůvodňované a zdůrazňované. Pochvala ze strany vyučujících však převažovala nad kritikou.

Vyučování v hospitovaných hodinách probíhalo v klidném, pracovním ovzduší. Učitelky většinou podporovaly rozvoj komunikativních schopností žáků, dbaly na věcnou a jazykovou správnost a kulturu projevu. Verbální i neverbální úroveň všech učitelek matematiky byla velmi dobrá.

Plánování a příprava, organizace, formy a metody výuky, interakce a komunikace ve sledované výuce jsou hodnoceny velmi dobře. Materiální a psychohygienické podmínky, motivace a hodnocení jsou na průměrné úrovni. Celková kvalita vzdělávání v matematice je hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodopis

Plánování výuky je v souladu s učebními i předloženými tematickými plány. Hodiny měly jasně stanovený obsah. Záměry vyučujících odpovídaly věku žáků a úrovni jejich znalostí.

Všichni vyučující přírodopisu jsou odborně i pedagogicky způsobilí. Výuka probíhala v odborné učebně s průměrným materiálním vybavením. Začleněním hodin do rozvrhu, stejně tak jako jejich vlastním průběhem a přístupem učitelů k žákům byla celkově zajištěna dobrá psychohygiena.

Učitelé přírodopisu využívali různých forem a metod učení. Žáci projevovali o učivo zájem a efektivita procesu učení byla velmi dobrá. Někdy vyučující zařazovali do výuky prvky aktivního učení, na modelových situacích žáci dokázali aplikovat své teoretické poznatky. V takto vedených hodinách žáci na základě pozorování popisovali a hodnotili sledované jevy a za vedení vyučujících vyvozovali závěry. Bylo použito mnoho různých učebních pomůcek, didaktická technika ne. Tempo výuky bylo vzhledem k věku a zkušenostem žáků přiměřené.

Žáci byli přirozeným způsobem motivováni k učení, vhodně se využívaly mezipředmětové vztahy a příklady z praxe. Hodnocení žáků bylo objektivní a spravedlivé.

Výuka byla provázena snahou vyučujících vytvářet pozitivně laděnou pracovní atmosféru. Žáci měli možnost nejen vyjádřit, ale také obhájit své myšlenky a názory. Respektovali pokyny vyučujících a pravidla komunikace stanovená vnitřním režimem školy. Úroveň verbální i neverbální komunikace vyučujících byla velmi dobrá.

Kvalitu výuky přírodopisu hodnotí ČŠI ve všech sledovaných jevech jako velmi dobrou.

Vzdělávání ve vyrovnávací třídě

Vzdělávání cizinců probíhá jednak ve vyrovnávací třídě, jednak jsou žáci začleňováni do běžných tříd. Vyrovnávací třída je určena pro žáky z Pobytového střediska, kteří v ní absolvují základní kurz českého jazyka. Třída je umístěna v méně prostorné, ale samostatné účelně zařízené učebně a je určena pro menší počet žáků. V době inspekce zde bylo 15 žáků. Materiální zabezpečení je poskytováno na základě platné legislativy, učebnice jsou bezplatně zapůjčovány školou (často nejsou učebnice navraceny nazpět), ostatní pomůcky (sešity, psací potřeby, potřeby do výtvarné výchovy, tělesné výchovy a praktických činností) zabezpečuje azylové zařízení. Didaktické pomůcky si vytváří učitelka podle tematických celků sama. Metodika výuky je modifikována věkovými rozdíly žáků (7-14 let) a jejich jazykovými znalostmi. Výuku vede nekvalifikovaná učitelka, které poskytuje případnou pomoc a radu vedení školy a výchovná poradkyně. Učební plány a učební osnovy pro vzdělávání v této třídě nejsou dosud z objektivních příčin propracovány. Výuka vychází z možností školy, proto začíná nejprve postupným osvojováním českého jazyka, později se řídí obsahem osnov vzdělávacího programu Základní škola. Učitelka zadávané úkoly diferencuje, dětem věnuje individuální péči. Po překonání adaptačních problémů a při určité úrovni znalostí češtiny dochází k postupnému začleňování žáků do běžných tříd. V běžných třídách se žáci dle svých možností postupně účastní výuky. Někteří z nich se jí již aktivně účastní.

Motivace žáků pro školní práci je skrze individuální, závisí na mnoha rozhodnutích (rodičů, zda zůstanou, či opustí naši republiku, úřadů atd.). V ojedinělém případě motivace vyplývá z potřeby žáka osvojit si jazyk a co nejdříve přejít do běžné třídy. I když je úroveň znalosti češtiny různá, komunikace a interakce probíhala živě, čas byl efektivně využit. V průběhu výuky bylo vidět, že práce učitelů je obtížná a zcela specifická. Prioritou jejich pedagogické práce je velká trpělivost a pedagogický takt, se kterým musí zvládat i takové situace, jako jsou nevypěstované základní společenské návyky.

Kvalita výuky ve vyrovnávací třídě měla vzhledem ke složitosti vzdělávání cizinců a mnoha legislativně nedořešeným problémům velmi dobrou úroveň. Těmto žákům je ze strany školy po všech stránkách věnována maximální péče. Z průběhu sledované výuky bylo vidět, že snahou učitelů a vedení školy je vytvořit pro vzdělávání cizinců ty nejlepší podmínky a postupně je aktivně začleňovat do integračního procesu.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Dlouhodobé koncepční záměry má ředitel školy stanoveny v plánu práce ZŠ Zastávka na školní 2000/2001 a jsou formulovány jako vize. Kladou důraz na zkvalitňování průběhu povinné školní docházky, na zlepšování materiálně technických a personálních podmínek, klimatu školy a celkovou demokratizaci vzdělávání. Jejich prioritou je vzhledem k existenci azylového střediska vzdělávání a integrace cizinců a integrace žáků se specifickými schopnostmi a potřebami, posilování právního vědomí a zodpovědnosti žáků. Roční plán (hlavní úkoly ve šk. roce 2000/2001), měsíční a týdenní plány se zabývají organizací školního roku. Obsahují konkrétní činnosti a úkoly včetně odpovědnosti vedení školy a pedagogických pracovníků za jejich splnění. Součástí ročního plánu, který respektuje vzdělávací program Základní škola, je plán kontrolní a hospitační činnosti, plán výchovného poradce, protidrogový program primární prevence zneužívání návykových látek a jiných sociálně patologických jevů, program, kterým se předchází projevům rasové a národnostní nesnášenlivosti a xenofobie, plán činnosti školní družiny a školního klubu, mimoškolních akcí. Plánovaná zájmová činnost a volitelné předměty vhodně doplňují učební plán a vychází ze zájmu žáků. Plánovaná činnost školy byla projednána se zřizovatelem a rodiči a je jimi podporována.

Organizace výchovně vzdělávacího procesu i provozu školy vychází z vnitřních

předpisů. Ty vymezují povinnosti, kompetence a zodpovědnost všech pracovníků školy stanovených ředitelem a plynoucích ze specifík školy, upravují průběh vyučování daný souhlasem MŠMT ČR č.j. 27 349/200-2 ze dne 1. 9. 2000, pokynem MŠMT ČR č.j. 35 471/99-22 ze dne 11. 4. 2000 k zajištění povinné školní docházky dětí žadatelů o azyl z azylových zařízení a pokynem č.j. 21 836/200- 1 ze dne 1. 9. 2000 ke vzdělávání cizinců. Organizování je touto skutečností ztíženo. Legislativně není vymezena délka povinné školní docházky cizinců, díky rozhodnutí úředníků Ministerstva vnitra (často bez razítka a podpisu) tito žáci ukončují docházku před závěrem školního roku. Povinnost docházet do školy ovlivňuje měnící se správní rozhodování jiných úřadů. Proto se organizování stává pro školu velmi náročné. Se vzděláváním cizinců souvisí neujasněné kompetence školy jako takové. Na jednu stranu musí zabezpečit maximální podmínky pro jejich vzdělávání, na druhé straně se těžko domáhá výhod, které z nich vyplývají. Dokladem toho je například skutečnost, že na začátku školního roku bylo přihlášeno ke školní docházce 43 dětí žadatelů o azyl, ale v průběhu se jich vystřídalo celkem 118. S tím souvisí problematika čerpání výše příspěvků na učební pomůcky, učební texty, učebnice a mzdové prostředky (pokyn MŠMT ČR č.j. 35 471/99-22 ze dne 11. 4. 2000). Povinnosti všech žáků jsou ošereny vnitřním řádem, který obsahuje všechna ustanovení § 15 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, v pozdějším znění, deklarovaná práva žáků navazují na Úmluvu o právech dítěte. Některá ustanovení vnitřního řádu jsou formulována duplicitně. Poradním orgánem vedení školy je pedagogická rada, podpůrnou funkci mají předmětové komise na druhém stupni a metodické sdružení na prvním stupni. Výchovné poradenství je zajištěno velmi dobře. Vynikající spolupráce je se zřizovatelem. Díky tomu jsou informace uvnitř tj. zaměstnancům a žákům i vně školy tj. rodičům a ostatní veřejnosti předávány v úplnosti, přesně a velmi rychle. V případě zájmu mohou rodiče konzultovat problémy v neomezenou dobu s učiteli nebo přímo s vedením školy. Informační systém je stále zdokonalován, škola využívá služeb internetu. Při škole funguje sdružení rodičů, vedení školy připravuje zřízení Rady školy. Rozvrh hodin vychází z potřeb dojíždějících žáků a úpravy denního režimu s výjimkou, kterou však vydalo MŠMT ČR škole neoprávněně. Kvalita psychohygieny denního režimu je snižována krátkými přestávkami, je pouze vyhovující. Povinná dokumentace je vedena přehledně a v úplnosti podle § 38a školského zákona. V průběhu školního roku je organizována celá řada zájmových aktivit, soutěží a olympiád. Výroční zpráva školy je zpracována velmi obsáhle, v souladu s platnými předpisy, pracovníkům školy i veřejnost poskytuje velmi aktuální a podrobné informace o škole. Některé zveřejňované informace jsou na hranicích porušení předpisů.

Ředitel školy dává přednost demokratickému stylu řízení. Ve své práci se opírá především o svoji zástupkyni, výchovnou poradkyni, vedoucí předmětových komisí a o pedagogickou radu. Spolupráce s obcí je bezprostřední a škole velmi prospěšná, zřizovatel je o práci pedagogických pracovníků dobře informován. Operativní řízení navazuje na plánování a kontrolu jednotlivých činností. Iniciativní plnění úkolů vyplývajících z těchto okamžitých změn, je také zařazeno do celkového hodnocení pracovníků.

Učitelé projevují zájem o odborný růst, což vedení školy vhodným způsobem oceňuje. Tím je zajištěna optimální odbornost výuky. Začínajícím učitelům je poskytována metodická i odborná pomoc prostřednictvím stanoveného učitele. Sebehodnocení školy se provádí písemnými pracemi sestavenými učiteli. Na základě výsledků a analýzy těchto prací jsou přijímána účinná opatření, která vedou ke zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu. Celostátní testy se neprovádí. Škola má přehled o další činnosti svých absolventů. Ředitel plánuje jejich systematictější sledování. Celkově lze říci, že je vytvořen systém hmotného stimulování pracovníků, s obecně známými kritérii, což pomáhá vytvořit příznivou školní atmosféru.

Kontrolní činnost není vzhledem k velikosti školy a specifickým podmínkám

(vzdělávání cizinců) jednoduchá. Je zaměřena především na hospitační činnost. Frekvence hospitací je po celý školní rok vysoká, vzhledem ke kvalitě výuky však nedotažená. Ředitel školy i zástupkyně se při ní zabývají většinou jen obsahem a sledováním jednotlivých didaktických kroků, průběhem výuky, méně sledují formy a metody výuky, oblast motivace, komunikace a interakce subjektů vzdělávání (platí pro I. stupeň). V oblasti kontroly činnosti podpůrných metodických orgánů jsou určité nedostatky. Zápisy sice vypovídají o kvalitním obsahu jejich jednání, ale nejsou přijímány konkrétní opatření, která by projednávanou problematiku dovedla ke zdárnému konci. Sebehodnocení školy je ve stádiu vlastních testů.

Plánování je promyšlené a systémově pojaté, jeho prioritou je vzdělávání dětí žadatelů o azyl, je na velmi dobré úrovni.

Škola organizuje výchovně vzdělávací proces i přes dílčí nedostatky dané zejména psychohygienickými podmínkami celkově na velmi dobré úrovni.

Pracovníci jsou velmi dobře vedeni a motivováni, vlastností sledované výuky bylo příznivé, přátelské klima, velmi dobré vztahy mezi učiteli a žáky a mezi pedagogy a vedením školy. Rezervy v oblasti řízení školy spočívají v kontrole výchovně vzdělávacího procesu. Kvalita přijímaných opatření má průměrnou úroveň. Kontrolní systém je ale funkční.

Hodnocení kvality řízení

Škola je řízena i přes uvedené nedostatky na velmi dobré úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí ŠÚ Brno-venkov č.j. 3909/2000 ze dne 30. 8. 2000, kterým se mění zařazení školy do sítě škol a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2000
- Povinná dokumentace školy vedená podle § 38 a) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů
- Časově tematické plány učiva sledovaných předmětů
- Zápisy z provozních porad, rozbor školní úrazovosti
- Učební plán, koncepce a plán práce školy
- písemnosti žáků

ZÁVĚR

Ze sledovaného průběhu vzdělávání bylo zjištěno, že výchovně vzdělávací práce školy je rozdílně pojata na obou stupních. Na prvním stupni převládalo spíše tradiční pojetí vyučování, v interaktivní činnosti vzdělávacího procesu dominovala role učitele, výuka byla zaměřená na rozvoj poznatků. Na druhém stupni se objevily modernější a efektivnější prvky učení, v interakci obou subjektů vzdělávání převládala role a aktivita žáka. Výuka byla zaměřena nejen na předávání poznatků a vědomostí, ale žáci byli také cíleně vedeni ke komunikaci a kooperaci, k sebereflexi a zodpovědnosti. Velkým kladem bylo, že probíhala v pozitivně laděné atmosféře a klimatu tříd. Interaktivní činnosti byly celkově efektivním způsobem plánované, střídaly se různé metody a formy práce, které učitelé využili dobrým způsobem pro rozvoj hodnotových orientací žáků. Učitelé mají k žákům velmi pěkný vztah, systematickým způsobem s nimi pracují zejména v oblasti předcházení proti nežádoucím projevům xenofobie a rasismu a učí je žít ve spojitosti s příslušníky jiných národů a

národností. Dokladem této skutečnosti je také kvalitní výchovně vzdělávací práce ve vyrovnávací třídě.

Vzdělávání cizinců probíhá ve škole na velmi dobré úrovni. Není však snadné. Ředitel školy se jejich vzděláváním aktivně zabývá, účastní jednání na MŠMT ČR a problematiku řeší také s poslanci Parlamentu ČR. Přesto ČŠI doporučuje vedení školy požádat MŠMT ČR o experiment, kterým by se vzdělávání cizinců dalo více ošetřit. Stávající pokyny MŠMT ČR nemají charakter závazné právní normy a neřeší podstatné otázky jejich vzdělávání, průběhu a ukončování studia. Jedná se zejména o povinnosti cizinců a zodpovědnosti jejich zákonných zástupců vůči škole. Škola by experimentem získala více kompetencí. Toto specifikum má vliv na řízení školy, které jinak tvoří promyšlený a ucelený systém.

ČŠI hodnotí práci školy vzhledem ke všem dílčím zjištěním v oblasti vzdělávání a řízení celkově jako velmi dobrou.

Kontrola efektivnosti čerpání prostředků ze státního rozpočtu nebyla předmětem orientační inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Petr Zábanský	Petr Zábanský, v.r.
Členové týmu	RNDr. Vladislav Milink	Vladislav Milink, v.r.
	Mgr. Eva Šefránková	Eva Šefránková, v.r.

V Hodoníně dne 25. června 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2. 7. 2001

Razítko

Ředitel školy	Podpis
RNDr. Petr Pospíšil	Petr Pospíšil, v.r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): OkÚ Brno - venkov	2001-07-18	226a/2001
Zřizovatel: Obec Zastávka	2001-07-18	226b/2001
Rada školy: nezřízena	-	-

Přípomínky ředitele školy - nepodal

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	-